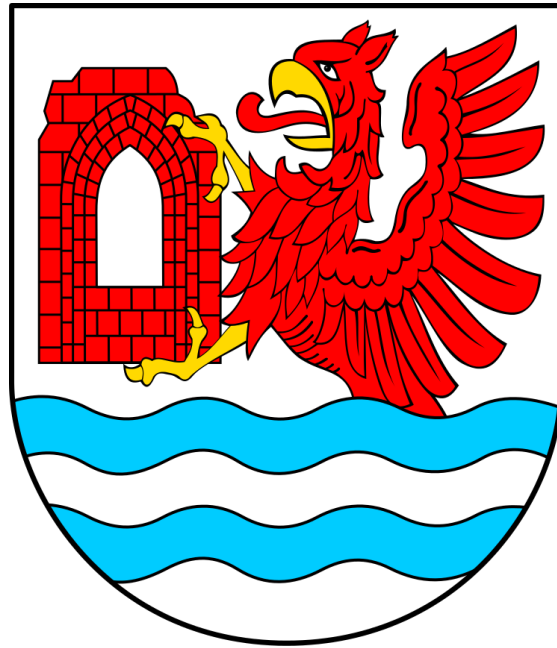

Załącznik do uchwały Nr LII/287/17
Rady Gminy Rewal
z dnia 14 września 2017 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY W GMINIE REWAL NA LATA
2017-2019**

Wprowadzenie

Rodzina jest pierwszym, naturalnym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka, którego zadaniem jest zapewnienie mu prawidłowego rozwoju biologicznego i psychospołecznego. W niej kształtują się jego najbardziej trwałe postawy, przyzwyczajenia, sposoby radzenia sobie z problemami. Wśród jej członków dziecko znajduje pierwsze autorytety, poznaje swoją wartość, uczy się otwartości, miłości, zaufania, prawdy o życiu. Wszystkie te umiejętności mają znaczący wpływ na funkcjonowanie dziecka w społeczeństwie, a także na jego dorosłe życie. Nie wszystkie rodziny stwarzają jednak takie warunki do rozwoju, które pozwalają dziecku na swobodne i bezproblemowe życie w społeczeństwie. Istnieje szereg rodzin dysfunkcyjnych, których zaburzone funkcjonowanie odciska swe piętno na rozwoju wychowujących się w niej dzieci. Patologiczna atmosfera życia rodzinnego wpływa negatywnie na rozwój dziecka, zakłóca prawidłową socjalizację i kształtowanie się osobowości. Wychowujące się w takiej rodzinie dziecko kształtuje w sobie te rodzaje zachowań i postaw, które dają mu szansę przetrwania. Postawy te zaburzają niestety jednocześnie jego rozwój. Wyniesione z domu zaburzenia w sferze procesów emocjonalnych stają się źródłem trudności w funkcjonowaniu dziecka w szkole, grupie rówieśniczej i w całym dalszym życiu. Zasady wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz formy sprawowania pieczy zastępczej reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 poz. 697 ze zm.). Ustawa nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek opracowywania programów dotyczących wspierania rodziny a także obowiązek wypracowania procedur współdziałania osób, zespołów, instytucji i służba oraz skoordynowania ich działań tak, aby rodzina była w Centrum ich uwagi i troski jako podmiot uprawniony do pomocy.

„Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Rewal na lata 2017-2019” został opracowany w oparciu o art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017r. poz. 697 z późn. zm.). Od stycznia 2012r. na podstawie uchwały nr XVII/127/12 Rady Gminy Rewal z dnia 3 lutego 2012r. w sprawie powierzenia zadań gminy z zakresu realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu realizuje zadania należące do właściwości gminy z zakresu wspierania rodziny. Pierwszy Program Wspierania Rodziny dla Gminy Rewal został opracowany na lata 2014 – 2016 przyjęty został uchwałą Nr L/380/14 Rady Gminy Rewal z dnia 28 marca 2014r. i stanowił odpowiedź na nałożone gminie obowiązki wynikające z w/w ustawy.

Zgodnie z art. 176 cytowanej ustawy do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

- a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
- a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej od 1 stycznia 2012r. odpowiednio:
- a) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
 - b) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
 - c) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.
- 8) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8.

Głównym celem programu jest skuteczne wspieranie rodziców w wypełnianiu ich opiekuńczo – wychowawczych. Zadania będą się koncentrować nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd też, założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej na etapie, kiedy pojawiają się problemy.

Niniejszy Program jest spójny z kierunkami działań przyjętych w szczególności aktach prawnych tj.:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rewal na lata 2017 – 2025 przyjęta uchwałą nr XLVI/259/2017 Rady Gminy Rewal z dnia 26 kwietnia 2017r.

Rozdział I

1.1. Wyjaśnienie wyrażeń użytych w treści Programu

Asystent rodziny – to osoba zawodowo prowadząca pracę z rodziną przeżywającą trudności życiowe zwłaszcza dotyczące opieki i wychowywania dzieci. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej i życiowej i nabycie lub odzyskanie umiejętności prawidłowego wychowywania i opieki nad dziećmi. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dziecka od rodziny lub umożliwienie jak najszybszego powrotu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do rodziców. W literaturze przedmiotu można się spotkać z następującą definicją asystenta: *„Asystent rodziny ma za zadanie zmienić stosunek osób w rodzinie do własnej sprawczości, zwiększyć ich poczucie wpływu na własne życie, podnieść samoocenę. Indywidualna pomoc służy rozwojowi kompetencji poszczególnych członków rodziny, osiąganiu wyznaczonych przez nich celów, wzbudzaniu w nich wiary we własne możliwości oraz motywowaniu do podejmowania działań do tej pory uznawanych za niemożliwe. Aktywności asystenta i rodziny zmierzają do jej usamodzielnienia i pozostawienia w niej dzieci, w środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój”*.

Rodzina Wspierająca – to taka, która przy współpracy z Asystentem rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- opiece i wychowaniu dziecka,
- prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pomoc rodziny wspierającej może dotyczyć różnych aspektów życia, takich jak:

- organizowanie czasu wolnego dzieciom,
- wypracowanie nawyku wspólnego spędzania czasu przez członków rodziny,
- pomoc w nauce,
- wskazówki dotyczące wychowania dzieci oraz w sytuacji konieczności: nauka gotowania, sprzątnięcia, utrzymania higieny osobistej czy racjonalnego prowadzenia budżetu domowego.

Pieczka zastępcza – system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Piecza zastępcza jako forma sprawowania opieki i wychowania dziecka występuje co do zasady w dwóch formach: rodzinną (rodziny zastępcze i rodzinny dom dziecka) i instytucjonalną (placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne).

Placówka wsparcia dziennego – to placówka dzienna, której celem działalności jest przede wszystkim wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży, wyrównywanie zdiagnozowanych deficytów oraz oddziaływanie na środowisko młodego człowieka, w szczególności zagrożone wykluczeniem społecznym. Tym samym placówka wsparcia dziennego w szczególności:

- odpowiada na potrzeby dzieci i młodzieży
- pomaga w wychowaniu i opiece
- umożliwia rozwijanie zainteresowań, talentów, predyspozycji, pasji

- wspiera rozwój osobisty, kształtuje osobowość
- buduje poczucie własnej wartości
- wzmacnia motywację do działania
- stymuluje rozwój społeczny dzieci i młodzieży
- pozwala nabywać kluczowe kompetencje
- uczy funkcjonowania w różnych sytuacjach społecznych, rodzinnych, rówieśniczych
- ogranicza wyuczoną bezradność
- kompensuje zdiagnozowane deficyty rozwojowe
- wyrównuje szanse w dostępie do dóbr i usług
- kształtuje zachowania prozdrowotne.

Odbiorcami wsparcia są dzieci i młodzież do 18 r.ż. oraz ich rodziny

Przesłankami przyznania pomocy w placówce wsparcia dziennego powinny być w szczególności sytuacje gdy, dziecko i/lub rodzinę dotyczą poniższe problemy m.in. :

- deficyty emocjonalne i miłości w rodzinie
- niedostosowanie społeczne dzieci i młodzieży lub zagrożenie niedostosowaniem
- sprawianie problemów wychowawczych
- brak wzorców i systemu wartości w rodzinie
- bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo - wychowawczych
- niski status ekonomiczno - społeczny rodziny
- problemy socjalne i materialne rodziny
- inne problemy w rodzinie (w tym np. alkoholizm, przemoc)
- deficyty edukacyjne dzieci
- specjalne potrzeby edukacyjne i społeczne dzieci
- inne deficyty dzieci i młodzieży, także głębokie wynikające np. z choroby, niepełnosprawności czy uzależnień

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła placówki na kilka kategorii. Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

1. opiekuńczej, w tym w formie kół zainteresowań
2. świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,
3. specjalistycznej, np. świetlica socjoterapeutyczna,
4. pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę

1.2. Struktura demograficzna gminy Rewal

Gmina Rewal jest gminą wiejską, położoną w województwie zachodniopomorskim, w północnej części powiatu gryfickiego. Sąsiaduje z gminami Karnice i Trzebiatów (powiat gryficki) oraz Dziwnów i Świerzno (powiat kamieński).

Gmina zajmuje powierzchnię 40,65 km², co stanowi 4% powierzchni powiatu i jest najmniejszą gminą wiejską położoną nad morzem. W jej skład wchodzi 7 sołectw: Niechorze, Pobierowo, Pogorzelica, Pustkowo, Rewal, Trzęsacz i Śliwin. Na koniec 2016r. gminę zamieszkiwało 3 891 osób.

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców

Liczba ludności	2014	2015	2016
Ogółem:	3817	3846	3891
w tym liczba kobiet	1949	1953	1985
w tym liczba mężczyzn	1868	1893	1906

(źródło: ocena zasobów pomocy społecznej za 2016r.)

Tabela nr 2 Liczba kobiet w latach 2014-2016 wg wieku

Liczba kobiet	2014	2015	2016
Wiek 0-17 lat	321	309	316
Wiek 18 – 59 lat	1157	1143	1147
Wiek 60 lat i więcej	471	501	522

(źródło: ocena zasobów pomocy społecznej za 2016r.)

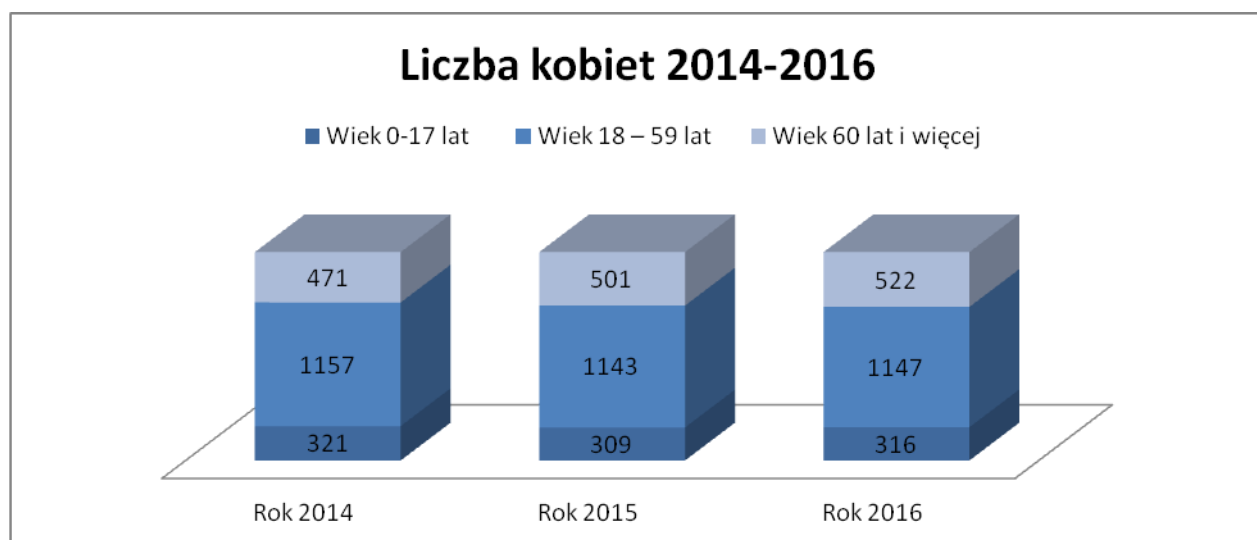
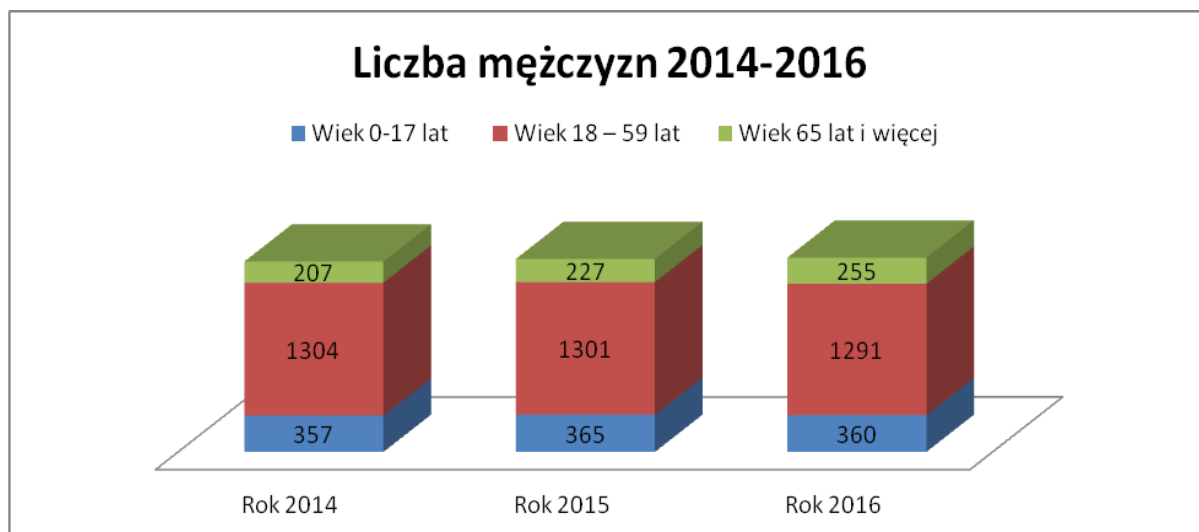

Tabela nr 3 Liczba mężczyzn w latach 2014-2016 wg wieku

Liczba mężczyzn	2014	2015	2016
Wiek 0-17 lat	357	365	360
Wiek 18 – 64 lat	1304	1301	1291

Wiek 65 lat i więcej	207	227	255
----------------------	-----	-----	-----

(źródło: ocena zasobów pomocy społecznej za 2016r.)

Z powyższych tabeli wynika, że w latach 2014 – 2016 wzrosła liczba mieszkańców w przedziale wiekowym 60+, natomiast obniża się liczba osób przedprodukcyjnym. Ta niekorzystna tendencja jest wynikiem mniejszej liczby urodzeń oraz migracji ludzi młodych do aglomeracji miejskich.

Tabela nr 4. Liczba bezrobotnych mieszkańców gminy Rewal zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gryficach

Osoby bezrobotne	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
Ogółem	280*	256*	196*
w tym:			
Liczba kobiet	137	132	96
Liczba mężczyzn	143	124	100

Źródło danych www.wup.pl, * dane na dzień 31.12.2016r.

W roku 2016 procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności z gminy Rewal w wieku produkcyjnym wynosił 8%, w 2015r. – 10,5%, w 2014r. – 11,4%. Zatem obserwuje się na przestrzeni 2014 – 2016 spadek bezrobocia (rejestrowanego) na terenie gminy Rewal.

Rozdział II

2.1. Diagnoza wsparcia rodziny i dziecka w gminie.

Gminny program wspierania rodziny powinien odpowiadać na realne problemy, towarzyszące lokalnej społeczności, szczególnie w obszarze funkcjonowania rodziny. Najczęściej są nimi: ubóstwo, wyuczona bezradność, bezrobocie, poczucie izolacji, brak poczucia stabilizacji, problemy wychowawcze. Problemy te w znacznej części wynikają z wieloletnich, czy nawet wielopokoleniowych procesów, stąd zdiagnozowanie tych problemów wymaga skorzystania z wielu źródeł i gruntownej analizy problemów. Analiza sytuacji rodziny i dziecka w gminie Rewal została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród rodziców dzieci i młodzieży. Analizie poddano 33 wypełnione anonimowo ankiety, w których respondenci odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji rodziny i dziecka w gminie Rewal. Diagnoza sytuacji dziecka i rodziny została oparta również na danych zastanych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Na potrzeby programu opracowano Kartę Diagnostyczną zawierającą informacje dotyczącą liczby mieszkańców, liczby młodzieży i dzieci, liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, liczby dzieci korzystających ze stypendium socjalnego, liczby rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego, świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych, funduszu alimentacyjnego oraz liczby dzieci umieszczonych i przebywających w pieczy zastępczej w latach 2014-2016.

2.2. Dziecko i młodzież w środowisku szkolnym i rodzinnym

Diagnoza sytuacji dziecka i młodzieży w środowisku szkolnym i rodzinnym została przeprowadzona na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w trzech placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie gminy. Badania pozwoliły na zidentyfikowanie problemów i przyczyn negatywnych zachowań, pozyskanie informacji na temat posiadanych przez placówki zasobów, oferty zajęć dodatkowych, podejmowanych działań profilaktycznych i wychowawczych, form współpracy z rodzicami oraz innymi instytucjami i organizacjami, a także określenie potrzeb dzieci i młodzieży oraz możliwości ich zaspokojenia.

Analizie poddano w sumie 3 ankiety wypełnione przez przedstawicieli następujących placówek: Zespół Szkół Sportowych w Rewalu, Zespół Szkolno – Przedszkolny w Niechorzu i Zespół Szkół Ogólnokształcących w Pobierowie.

Zasoby placówek oraz oferta zajęć dodatkowych

Z odpowiedzi udzielonych w ankiecie wynika, że wszystkie placówki dają możliwość skorzystania z pomocy pielęgniarki, wsparcia pedagoga i logopedy, prowadzą świetlice szkolne, biblioteki oraz dożywianie. Każda szkoła posiada również salę komputerową z dostępem do Internetu. W jednej ze szkół jest możliwość uzyskania wsparcia psychologa a w dwóch jest dostęp do doradcy zawodowego. Na terenie dwóch szkół udostępnione jest sieć Wi-Fi i dwie szkoły posiadają własną salę gimnastyczną. W żadnej ze szkół nie ma klasy integracyjnej. Dane szczegółowe dotyczące zasobów placówek oświatowych przedstawia poniższa tabela.

TABELA 5.

Zasoby placówek	ZSS w Rewalu	ZSP w Niechorzu	ZSO w Pobierowie
Dostęp do pielęgniarki	+	+	+
Dostęp do pedagoga	+	+	+
Dostęp do logopedy	+	+	+
Dostęp do psychologa	-----	+	-----
Dostęp do doradcy zawodowego	+	-----	+
Świetlica szkolna	+	+	+
Sala gminastyczna (należąca do szkoły)	+	-----	+
Biblioteka	+	+	+
Sala komputerowa i dostęp do sieci Internet	+	+	+
Wi-fi	-----	+	+
Boisko szkolne	-----	+	-----
Klasy integracyjne	-----	-----	-----
Dożywianie	+	+	+
Inne	-----	-----	Plac zabaw dla dzieci młodszych, plac rekreacyjny dla młodzieży gimnazjalnej

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w placówkach oświatowych z terenu gminy Rewal

Badane placówki proponują uczniom zajęcia dodatkowe w tym kierowane do dzieci ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi. Poniższa tabela przedstawia wskazane przez placówki zajęcia:

TABELA 6

Rodzaj zajęć dodatkowych	ZSS w Rewalu	ZSP w Niechorzu	ZSO w Pobierowie

Wyrównawcze	+	+	+
Gimnastyka korekcyjna	+	+	+
Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	+	+	+
Logopedyczne	+	+	+
Socjoterapeutyczne	+	-----	+
Psychoterapeutyczne	-----	-----	-----
inne	-----	plastyczne	plastyczne, muzyczne, przyrodnicze, humanistyczne i harcerstwo

Oprócz zajęć dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi dwie szkoły prowadzą zajęcia dodatkowe. Są to koła zainteresowań (plastyczne, muzyczne, przyrodnicze i humanistyczne) dodatkowo w Pobierowie działają Skauci Europy.

Zjawiska negatywne wśród uczniów

Przedstawiciele ankietowanych placówek potwierdzili występowanie w placówkach negatywnych zachowań i zjawisk. Poniższa tabela przedstawia w sposób szczegółowy poszczególne rodzaje zachowań i zjawisk o charakterze negatywnym.

TABELA 7

Rodzaj zachowań i zjawisk negatywnych	ZSS w Rewalu	ZSP w Niechorzu	ZSO w Pobierowie
Palenie papierosów	+	-----	-----
Przemoc wśród rówieśników	+	+	-----
Autoagresja	+	+	+
Niszczenie mienia szkolnego	-----	+	-----

Sięganie po alkohol	-----	-----	-----
Sięganie po narkotyki/dopalacze i inne środki psychoaktywne	+ (1 incydent)	-----	-----
Zaniedbanie przez rodziców	+	+	-----
Przestępczość	-----	-----	-----
Używanie wulgaryzmów wobec rówieśników	+	+	-----
Lekceważenie poleceń nauczycieli	+	+	-----
Znieważanie nauczycieli słowami wulgarnymi	-----	----	-----
Inne	Manipulowanie przez uczniów sytuacjami szkolnymi w relacjach rodzic - nauczyciel	-----	-----

Z ankiet wynika, w ostatnich trzech latach w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Niechorzu skala wskazanych zjawisk i zachowań negatywnych w ostatnich trzech latach nie zmieniła się i jest na tym samym poziomie. W Zespole Szkół Ogólnokształcących w Pobierowie skala występujących zachowań negatywnych czyli autoagresja zmniejszyła się. Natomiast w Zespole Szkół Sportowych w Rewalu w w/w okresie czasu zmniejszyła się skala zjawiska jakim jest palenie papierosów, nasilił się a potem zmniejszył problem związany z sięganiem po narkotyki i inne środki psychoaktywne. Nasiliło się również zaniedbanie przez rodziców, używanie wulgaryzmów wobec rówieśników oraz lekceważenie poleceń nauczycieli.

Opinia przedstawicieli ankietowanych placówek została przedstawiona w tabeli poniżej:

Rodzaj zachowań i zjawisk negatywnych	ZSS w Rewalu	ZSP w Niechorzu	ZSO w Pobierowie

<i>Brak odpowiednich wzorców w rodzinie i środowisku lokalnym</i>	-----	+	-----
<i>Niski stopień zainteresowania ze strony rodziców</i>	-----	+	-----
<i>Bezkrytyczność rodziców wobec zachowania swojego dziecka i szukanie winnych wśród innych</i>	+	+	-----
<i>Trudna sytuacja rodzinna w tym rozpad więzi rodzinnych</i>	+	+	+
<i>Negatywny wpływ grupy rówieśniczej i środków masowego przekazu</i>	+	+	+
<i>Nadpobudliwość i brak umiejętności kontrolowania emocji</i>	+	+	-----
<i>Problemy w nauce</i>	+	----	-----
<i>Inne</i>	-----	-----	-----

Podjęmowane działania profilaktyczne i wychowawcze

We wszystkich ankietowanych placówkach podejmowane są różnorodne działania zapobiegawcze i oddziałujące wychowawczo. Mają one formę teatrów profilaktycznych, spotkań z funkcjonariuszami Policji, Straży Pożarnej, Ratownikami WOPR, spotkań z psychologiem i pedagogiem, pogadanek na lekcjach wychowawczych. Ponadto w jednej z placówek odbywają się wyjazdy na warsztaty Outdoorowe. Realizowane są również programy profilaktyczne tj. „Bezpieczna Szkoła”, „Szkoła bez Przemocy”, „Cyfrowobezpieczni”, „Czyste powietrze wokół nas”, „Nie pal przy mnie proszę”, „Trzymaj formę”.

Za największą potrzebę dzieci i młodzieży w gminie przedstawiciele ankietowanych placówek uznali zabezpieczenie potrzeb bytowych uczniów, w szczególności pochodzących z rodzin ubogich (dożywianie, podręczniki, wypoczynek letni i zimowy) oraz zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego (psychologów, psychiatrów, neurologów) w dalszej kolejności znajduje się zabezpieczenie potrzeb emocjonalnych (potrzeba przynależności, akceptacji i bezpieczeństwa). Dwie z trzech placówek uznały za najmniej potrzebne zwiększenie dostępu do alternatywnych form spędzania wolnego czasu w tym do placówek umożliwiających rozwijanie uzdolnień i zainteresowań oraz imprez kulturalnych, zaś jedna placówka uznała, iż stanowi to największą potrzebę dzieci i młodzieży. W celu zaspokojenia tych potrzeb, badane placówki w ramach posiadanych zasobów mogą:

- 1) Monitorować sytuację rodzinną uczniów oraz przekazywać o niej informacje podmiotom

wspierającym dzieci, młodzież i ich rodziny,

2) Wspierać rodziców w procesie wychowawczym.

3) Prowadzić służące poszerzaniu wiedzy oraz rozwoju zainteresowań i uzdolnień zajęcia pozalekcyjne.

Realizując powyższe cele mogą udostępniać bazę szkolną, wyrównywać szanse edukacyjne, wspierać dzieci utalentowane, prowadzić dożywianie, organizować imprezy integrujące społeczność szkolną, organizować wycieczki i wyjazdy do placówek kulturalnych, dwie placówki mogą organizować również zajęcia wychowawcze. Natomiast żadna z trzech badanych placówek nie wskazała realizacji w/w celów poprzez organizowanie półkolonii o okresie ferii zimowych i wakacji i pozyskiwanie środków zewnętrznych np. na zorganizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży.

Współpraca z rodzicami i wypełnianie funkcji opiekuńczo – wychowawczej przez rodziców

Badane placówki podejmują współpracę z rodzicami dzieci i uczniów. Najczęstszą formą współpracy jest forma elektroniczna za pomocą dziennika elektronicznego oraz zebrania klasowe, konsultacje z pedagogiem szkolnym i psychologiem, w dalszej kolejności są spotkania indywidualne z wychowawcą i rozmowy telefoniczne. Najrzadszą formą współpracy stanowią wizyty domowe wychowawcy lub pedagoga. Na pytanie „Cz wśród dzieci i uczniów są osoby z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej? dwie placówki tj. ZSS w Rewalu i ZSP w Niechorzu potwierdziły i wskazały, że w każdej z placówek jest po ok. 10 dzieci. W ZSO w Pobierowie takich dzieci nie ma. Szkoły wspierają rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej poprzez pedagogizację rodziców, spotkania profilaktyczne i angażowanie rodziców w życie szkolne. Dwie placówki (ZSP w Niechorzu i ZSO w Pobierowie) oceniły współpracę z rodzicami dzieci i uczniów jako bardzo dobrą natomiast ZSS w Rewalu ocenił współpracę z rodzicami jako zadowalającą. Wszyscy przedstawiciele ankietowanych placówek na pytanie „Czy na terenie gminy Rewal powinna zostać utworzona placówka wsparcia dziennego?” udzielili odpowiedzi „TAK”. Zdaniem przedstawiciela ZSP w Niechorzu do placówki wsparcia dziennego mogłoby uczęszczać ok 10 osób, ZSS w Rewalu nie jest w stanie określić liczby natomiast przedstawiciel ZSO w Pobierowie nie udzielił na to pytanie odpowiedzi.

2.3 Rodzina i dziecko w środowisku lokalnym

W ramach diagnozy sytuacji rodziny i dziecka w gminie wśród rodziców i opiekunów przeprowadzono badania ankietowe. Ankiety zostały zamieszczone na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rewalu i rozpowszechnione przez administratorów stron internetowych i dziennika elektronicznego placówek oświatowych.

Analizie poddano w sumie **39** wypełnionych anonimowo ankiet.

Na pytanie „Jakie Pani/Pana zdaniem są przyczyny występowania problemów w rodzinach?” respondenci uznali, że najczęstszą przyczyną jest

- a) kariera zawodowa rodziców, brak czasu dla dzieci (28 odpowiedzi)
- b) uzależnienia (27 odpowiedzi),
- c) zła sytuacja materialna (25 odpowiedzi).
- d) brak nadzoru społecznego, anonimowość, brak zainteresowania środowiska lokalnego (24 odpowiedzi)
- e) brak pracy (22 odpowiedzi)
- f) konieczność wyjazdu za granicę w poszukiwaniu pracy przez jednego z rodziców (10 odpowiedzi),
- g) izolacja i problemy związane ze sprawowaniem opieki nad chorym lub niepełnosprawnym członkiem rodziny (10 odpowiedzi),
- h) brak poczucia stabilizacji w związkach nieformalnych (8 odpowiedzi)
- i) zmiana modelu rodziny z wielopokoleniowej: dziadkowie -rodzice-dzieci na rodzinę: rodzice – dzieci (6 odpowiedzi)

Respondenci zwrócili również uwagę na: brak umiejętności spędzania czasu razem, przemoc, wykluczenie społeczne, rasizm, brak zainteresowań, wszechogarniającą swobodę zachowań jego akceptację i agresję.

Wśród działań, które mogłyby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie Rewal, ankietowani wskazali najczęściej potrzebę zwiększenia dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (25 odpowiedzi), profilaktykę i terapię w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie (21 odpowiedzi), edukację rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich (20 odpowiedzi) zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno – pedagogicznego (17 osób), pomoc asystenta rodziny (13 odpowiedzi), poszerzenie oferty wsparcia instytucji i organizacji wspierających rodzinę (13 odpowiedzi) oraz praca socjalna (7 odpowiedzi). Ankietowani wskazali także na potrzebę utworzenia i utrzymania świetlic, zorganizowanie zajęć dla dzieci, zorganizowanie półkolonii, współpracy ze szkołą, utworzenie żłobka, dostosowanie godzin opieki przedszkolnej do godzin pracy rodziców, utworzenie na terenie gminy placówki wsparcia dziennego.

Zdaniem ankietowanych dzieci i młodzież z gminy Rewal są narażone na takie negatywne zjawiska jak:

- a) uzależnienie od Internetu (34 odpowiedzi)
- b) agresja i przemoc ze strony rówieśników (25 odpowiedzi)
- c) dostęp do środków psychoaktywnych (m.in. narkotyki, dopalacze) (22 odpowiedzi)
- d) alkohol (21 odpowiedzi)
- e) cyberprzemoc (20 odpowiedzi)
- f) zaniedbania ze strony rodziców (18 odpowiedzi)
- g) przemoc ze strony rodziców (11 odpowiedzi)
- h) demoralizacja (10 odpowiedzi)

- i) przestępczość (9 odpowiedzi)
- j) przynależność do nieformalnych grup młodzieżowych (6 odpowiedzi)
- k) zaniedbanie socjalne (2 odpowiedzi)

Jeden z respondentów wskazał również jako negatywne zjawisko - środowisko w którym żyje (pijani sąsiedzi).

Identyfikując **problemy występujące w rodzinie**, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z terenu gminy, ankietowani wskazali na brak pozytywnych wzorców i autorytetów (71,8%), w dalszej kolejności alkoholizm rodziców (61,5%) i brak umiejętności komunikacji (61,5%), osłabienie więzi rodzinnych (53,8%), rozpad rodziny (46,1%), przemoc w rodzinie (41%), niski poziom umiejętności wychowawczych (35,9%), niski status materialny rodzin (23%), niepełnosprawność i choroby w rodzinie (15,4%), wielodzietność (2,5%) oraz inne (agresja, różnica na tle zamożności, brak pozytywnych wzorców i autorytetów).

Wskazując przyczyny negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży w **środowisku lokalnym**, badani zwrócili szczególną uwagę na brak miejsc spotkań, łatwy dostęp do alkoholu i środków tj. narkotyki, dopalacze, leki psychotropowe, papierosy (22 odpowiedzi) w dalszej kolejności brak wzorców spędzania czasu z rówieśnikami (19 odpowiedzi), brak nadzoru opiekunów (15 odpowiedzi), brak konkretnych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży (15 odpowiedzi) i przynależność do nieformalnych grup rówieśniczych (5 odpowiedzi).

Na pytanie jaki jest dostęp do wsparcia i rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi większość ankietowanych (22 osoby) nie miało zdania, 10 osób uznało za niewystarczające, 4 osoby za wystarczające, 2 osoby uznały, że dostęp jest dobry a 1 osoba – bardzo dobry.

Zdaniem respondentów na terenie gminy brakuje świetlic (26 odpowiedzi), żłobka (17 odpowiedzi) i przedszkola (10 odpowiedzi). Oprócz w/w wskazano potrzebę utworzenia takich placówek/obiektów jak:

- ogólnodostępnej, dobrze wyposażonej siłowni,
- klubów i kół zainteresowań,
- grupy pośredniej w przedszkolu w Rewalu
- darmowych przedszkoli,
- prężnie działającej świetlicy oferującej zajęcia pozalekcyjne,
- klub malucha,

Opinie respondentów dotyczące działania szkół przy rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych są podzielone 15 osób uważa, że szkoły wystarczająco wspomagają w rozwiązywaniu problemów wychowawczych natomiast 18 osób uważa że nie są wystarczające. Na 38 odpowiedzi 15 osób nie jest w stanie stwierdzić, czy szkoła wspiera rodziców w wychowywaniu dzieci, 13 ankietowanych jest

zdania, że szkoła wspiera rodziców w wychowywaniu dzieci zaś 10 ankietowanych uważa, że nie.

Zdaniem większości rodziców szkoła oferuje wsparcie w formie pomocy pedagoga szkolnego, poprzez zapewnienie opieki na świetlicy szkolnej i pomoc logopedy.

Oferta zajęć dodatkowych/pozalekcyjnych jest raczej niezadowolająca (12 odpowiedzi), 9 osób uważa, że raczej jest zadowolająca, 8 osób nie zna oferty szkoły w zakresie zajęć dodatkowych/pozalekcyjnych. Zdecydowanie nie – odpowiedziało 6 osób a zdecydowanie tak – 2. Jedna osoba odpowiedziała, że szkoła nie organizuje zajęć dodatkowych, którymi byłoby zainteresowane dziecko i 1 osoba udzieliła odpowiedzi potwierdzając znajomość oferty zajęć ale dziecko nie chce w nich uczestniczyć.

Rodzice wskazali zajęcia dodatkowe/pozalekcyjne w których ich dzieci chętnie wzięłyby udział:

- karate, piłka nożna,
- zajęcia plastyczne,
- zajęcia muzyczne (lekcja śpiewu, gry na instrumencie itp.),
- zajęcia teatralne, garncarskie, plastyczne
- nauka tańca
- koło naukowe,
- tenis ziemny, pływanie, aikido,
- tenis stołowy,
- robotyka,
- zajęcia artystyczne,
- kurs gotowania,
- robótki ręczne,
- zajęcia językowe

Na pytanie, czy praca świetlicy spełnia oczekiwania 13 ankietowanych odpowiedziało, że nie korzystają z tej formy wsparcia. 15 osób uznało, że spełnia ich oczekiwania a 10, że nie. Wśród ankietowanych 4 dzieci uczęszcza na korepetycje, 24 osoby odpowiedziały, że nie ma takiej potrzeby, 6 osób odpowiedziało, że ich na to nie stać a 3 osoby nie wiedzą kto udziela korepetycji. Zdaniem większości ankietowanych (29 odpowiedzi) uważa, że w gminie potrzebne są szkolenia i warsztaty wspierające rodziców w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo wychowawczych. 8 osób uważa, że nie ma takiej potrzeby.

Ostatnia część ankiety zawierała pytania dotyczące placówki wsparcia dziennego, definicja i opis tego typu placówki zostały przedstawione na początku ankiety. Zapytano respondentów czy ich zdaniem utworzenie placówki wsparcia dziennego jest potrzebne na terenie gminy Rewal, na 38 odpowiedzi 19 osób odpowiedziało „tak”, 4 „nie” a 15 osób zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”. Osoby, które w w/w pytaniu odpowiedziały twierdząco zostały poproszone o opinię dotyczącą zlokalizowania placówki wsparcia

dziennego. 20 osób jest zdania, że w/w placówka powinna się znajdować w pobliżu szkoły lub w szkole, tak aby dziecko po zajęciach lekcyjnych miało blisko, 5 osób jest zdania, że z dala od szkoły, jednak w tej samej miejscowości co szkoła, do której uczęszcza, lokalizacja placówki jest obojętna 4 osobom. W pytaniu otwartym (inne) rodzice zostały udzielone następujące odpowiedzi:

- w tej samej miejscowości, w której znajduje się szkoła
- w miejscowości, w której mieszka (w tym przypadku Rewal)
- przy szkole,
- blisko domu
- w szkole lub w świetlicy

4. Rodzaje i formy wsparcia rodzin i dzieci w gminie

Główną instytucją świadczącą w gminie pomoc i wsparcie rodzinom i dzieciom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu. Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka w gminie Rewal została opracowana w oparciu o dane sprawozdawczych instytucji (GUS, GOPS, UG).

KARTA DIAGNOSTYCZNA

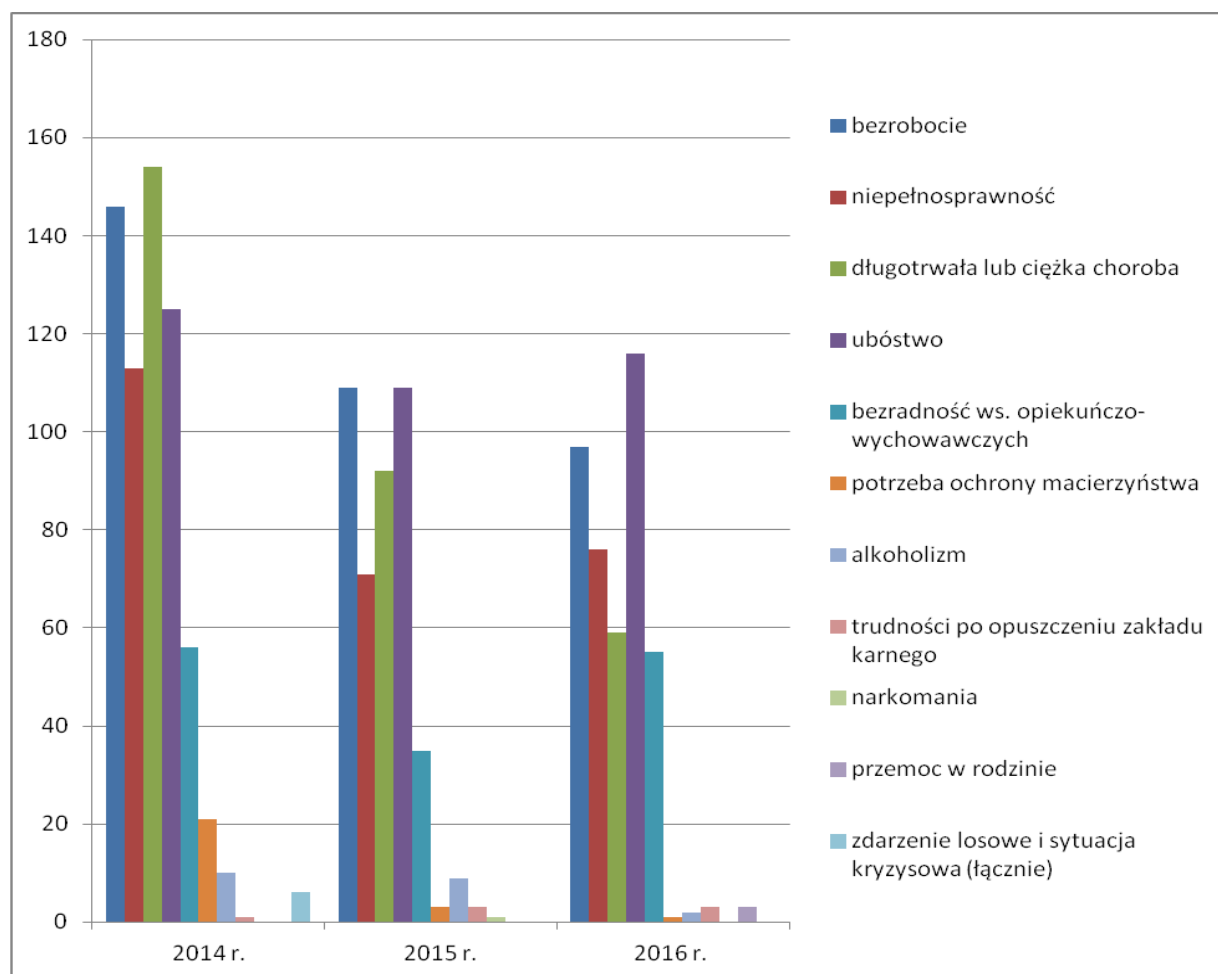
Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016
Liczba mieszkańców gminy Rewal	3891	3871
Liczba dzieci zamieszkujących na terenie gminy Rewal w wieku 0-12 lat	449	432
Liczba dzieci zamieszkujących na terenie gminy Rewal w wieku 13 – 18 lat	253	265
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	142	105
Liczba dzieci korzystających ze stypendium socjalnego	45	60
Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych	94	88
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	37	36
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	21	17
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	1	2

Na koniec 2015r. w gminie Rewal mieszkały 702 osoby w wieku od 0 do 18 lat, co stanowiło 18%

ogółu mieszkańców, a w tym 449 dzieci w wieku 0-12 lat (11% ogółu mieszkańców), 253 osób w wieku 13-18 lat (6% ogółu mieszkańców)

W 2016r., dane te przedstawiały się następująco: w wieku od 0 do 18 lat mieszkało 697 osób, co stanowiło 18% ogółu mieszkańców, a w tym 432 dzieci w wieku 0-12 lat (11% ogółu mieszkańców), 265 osób w wieku 13-18 lat (6% ogółu mieszkańców)

Powody przyznania pomocy rodzinom w latach 2014 – 2016 (liczba osób w rodzinach)

5. ANALIZA SWOT

<p style="text-align: center;"><u>Mocne strony</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wystarczający dostęp do opieki przedszkolnej - dostępność szkół podstawowych na terenie gminy - zmniejszająca się liczba rodzin dysfunkcyjnych - spadek liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych - brak dzieci z gminy Rewal w placówkach opiekuńczo – wychowawczych - działający Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie - zapewnienie wsparcia asystenta rodziny - dobra współpraca z kuratorami zawodowymi - realizacja rządowego programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” - dostęp do specjalistów (psycholog, prawnik, specjalista ds. uzależnień) - bardzo dobra znajomość rodzin i problemów przez pracowników Ośrodka - organizowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych (np. piłka nożna, badminton) - funkcjonowanie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny 	<p style="text-align: center;"><u>Słabe strony</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - brak dostępu do lekarzy specjalistów na terenie gminy (np. pediatra) - brak organizacji pozarządowych działających na rzecz wspierania rodziny, - ograniczona oferta pozaszkolnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży - brak skoordynowanych działań instytucji na rzecz rodzin, - brak placówek wsparcia dziennego na terenie gminy, - brak oferty zajęć zorganizowanych w okresie wakacji i ferii - brak warunków lokalowych do prowadzenie poradnictwa - brak dostępu do specjalistów na terenie gminy dla rodzin z dziećmi z zaburzeniami psychicznymi, - brak zorganizowanej opieki nad dzieckiem do lat 3, (żłobki, kluby dziecięce) - ograniczenia finansowe i organizacyjne związane, - brak nawyków korzystania z poradnictwa,
<p style="text-align: center;"><u>Szanse</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - utworzenie placówki wsparcia dziennego - organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży z programem profilaktycznym - pedagogizacja rodziców - wczesna interwencja - utworzenie stałego, profesjonalnego poradnictwa specjalistycznego - podnoszenie kompetencji osób pracujących z rodzinami, - utworzenie grupy wsparcia/grupy samopomocowej - pozyskanie kandydatów do pełnienia rodzin wspierających 	<p style="text-align: center;"><u>Zagrożenia</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - niewystarczające wywiązywanie się rodziców ze swoich funkcji - sięganie po używki przez dzieci i młodzież - brak przepływu informacji pomiędzy instytucjami wspierającymi rodziny - powielanie działań - zagrożenie rozpadem więzi rodzinnych (migracje, emigracje, uzależnienia, przemoc w rodzinie, zdrady) - agresja wśród dzieci i młodzieży - brak autorytetów - brak świadomości wartości rodziny, - brak wystarczających środków finansowych, - wzrost kosztów utrzymania rodziny, - wypalenie zawodowe pracowników, - niewystarczające środki finansowe na wdrażanie zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Rozdział III

3.1 Cel główny Programu:

Wspieranie rodzin z dziećmi przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz działania profilaktyczne na rzecz wzmocnienia roli rodziny

3.1.1 CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Podejmowanie działań na rzecz wspierania rodzin z dziećmi.
2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinie oraz umożliwienie wyjścia z zaistniałego kryzysu.
3. Wspieranie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialno – bytowej.
4. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz umożliwienie im powrotu do rodzin biologicznych.

Do realizacji powyższych celów będą prowadziły działania, których wybór zostanie poprzedzony analizą sytuacji rodziny. Priorytetowym zadaniem Programu jest ochrona dzieci przed wkraczaniem w zastępczy model opieki poprzez utrzymanie w rodzinie a w przypadku, gdy znajdują się one w pieczy zastępczej – reintegracja rodziny i powrót dzieci do rodziny.

Osiągnięcie tak sformułowanych celów wymaga wdrożenia wyznaczonych zadań. Zostały one ujęte w przedstawionym poniżej zestawieniu.

Cel szczegółowy 1

Podjęmowanie działań na rzecz wspierania rodzin z dziećmi.

Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadania
1. Inicjowanie i podjęcie działań w kierunku utworzenia placówek wsparcia dziennego na terenie gminy.	Wójt Gminy Rewal, GOPS, Rada Gminy Rewal	I półrocze 2019r.	- liczba utworzonych placówek, - liczba dzieci objętych opieką przez placówki wsparcia
2. Realizacja programów profilaktycznych w środowisku szkolnym	Szkoły z terenu gminy, GKRPA	2017-2019	- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych, - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach
3. Zintensyfikowanie współpracy podmiotów działających na rzecz rodziny i wypracowanie standardów działań	GOPS w partnerstwie z instytucjami	2017 -2019	- Liczba zawartych porozumień (w 2017r.)

Cel szczegółowy 2

Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinie oraz umożliwianie wyjścia z zaistniałego kryzysu

Zadania	Realizatorzy, partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadania
1. Diagnozowanie środowiska, analiza sytuacji rodzin oraz identyfikowanie problemów w rodzinach z dziećmi	GOPS Rewal we współpracy z pedagogami szkolnymi, kuratorzy sądowi, ochrona zdrowia, Policja	I półrocze 2019r.	- liczba zgłoszeń o niewywiązywaniu się rodziny ze swojej funkcji, - liczba rodzin, w których zdiagnozowano trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz wielopropblemowość
2. Praca socjalna z rodzinami z dziećmi, w których zdiagnozowano problemy opiekuńczo – wychowawcze lub wielopropblemowość	GOPS	2017-2019	- liczba rodzin w których prowadzona jest praca socjalna, - liczba rodzin, które odmówiły współpracy w zakresie wspierania - liczba dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej
3. Zapewnienie wsparcia rodzinie w formie asystenta rodziny	GOPS	2017 – 2019	- liczba zatrudnionych asystentów rodziny, - liczba rodzin objętych wsparciem

			<p>asystenta rodziny,</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin z którymi została zakończona współpraca, - liczba rodzin w których prowadzony jest monitoring po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny
<p>4. Pozyskiwanie i ustanawianie w razie potrzeby rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń</p>	GOPS	2018 – 2019	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin wspierających, - liczba kampanii promujących rodziny wspierające
<p>5. Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego (m.in. prawnik, psycholog, specjalista ds. uzależnień)</p>	GOPS, UG	2017-2019	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób skierowanych przez pracowników socjalnych lub asystenta rodziny, - liczba osób korzystających z poradnictwa,

Cel szczegółowy 3

Wspieranie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialno - bytowej

Zadania	Realizatorzy, partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadania
1. Udzielanie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom ubogim	GOPS, UG	2017-2019	- liczba udzielonych świadczeń, - liczba rodzin objętych pomocą w formie świadczeń, - koszt świadczeń
2. Realizacja programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania 2014-2020”	GOPS,	2017-2019	- liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem, - liczba zawartych porozumień
3. Pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci	GOPS	2017-2019	- liczba dzieci i młodzieży objętych usługami, - liczba godzin usług, - koszt świadczeń
4. Współpraca z organizacjami i instytucjami dot. wypoczynku letniego	GOPS	2018 - 2019	- liczba dzieci skierowanych na kolonie letnie

Cel szczegółowy 4

Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz umożliwienie im powrotu do rodzin biologicznych

Zadania	Realizatorzy, partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadania
1. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej	GOPS	2017 – 2019	- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
2. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej	GOPS, PCPR, Sąd Rejonowy,	2017-2019	- liczba działań podejmowanych na rzecz reintegracji rodziny,
3. Współpraca z rodziną biologiczną w zakresie tworzenia planu pracy, zbieżnego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej	GOPS	2017 – 2019	- liczba dzieci w pieczy zastępczej, - liczba opracowanych i realizowanych planów pracy, - liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych

3.2 SPOSOBY REALIZACJI ZAŁOŻONYCH CELÓW PROGRAMU

Do realizacji poszczególnych celów wymienionych w tabelach prowadzą działania poprzedzone diagnozą i szczegółową analizą sytuacji rodzin. Podstawowym narzędziem diagnozy jest rodzinny wywiad środowiskowy. Działania wspierające rodzinę odnoszą pożądane efekty tylko wtedy gdy są trafnie rozpoznane i mają charakter profilaktyczny i ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dziecka, kształtowanie właściwych wartości i norm w procesie wychowania.

Dla realizacji celów zakłada się następujące działania:

3.2.1 PRACA Z RODZINĄ, RODZAJE IDENTYFIKATORÓW TRUDNEJ SYTUACJI W RODZINIE

Pracą socjalną z rodziną objęte zostaną wieloprotblemowe rodziny z dziećmi, które mogą mieć jeden lub wiele sprzężonych ze sobą problemów. W sytuacji wystąpienia w rodzinie co najmniej dwóch problemów możemy stwierdzić, że mamy do czynienia z rodzinami wieloprotblemowymi (szczególnie w przypadku rodzin niepełnych i wielodzietnych)

- a) rodziny wielodzietne – wieloprotblemowe to rodziny posiadające 3 dzieci i więcej, a co za tym idzie ich potrzeby zarówno materialne jak niematerialne są większe;
- b) rodziny niepełne – wieloprotblemowe to rodziny, w których wszystkie obowiązki związane z utrzymaniem i wychowywaniem dzieci spoczywają na jednym rodzicu.

W wieloprotblemowej rodzinie są trzy grupy odbiorców w ramach pracy socjalnej: rodzice, dziecko, rodzice i dziecko.

IDENTYFIKATORY TRUDNEJ SYTUACJI W RODZINIE Z DZIEĆMI WG ŹRÓDŁA POCHODZENIA

1) Problemy wynikające z postawy rodziców w rodzinie z dziećmi wyrażają się najczęściej:

a) w sprawach opiekuńczo – wychowawczych:

- zaburzenia komunikacji (*brak jasnych i czytelnych komunikatów niedostosowanych do wieku i poziomu intelektualnego członków rodziny, jednostronne wydawanie poleceń, agresywne i głośne rozmowy*);
- brak wzorców (*dziedziczenie negatywnego stylu życia, brak pozytywnych przykładów, trudności adaptacyjne, problemy we współżyciu z ludźmi*);
- brak autorytetów (*niedojrzałość emocjonalna, „dziecko rządzi w rodzinie”*);

- brak właściwych metod wychowawczych (*np. brak lub niewłaściwy system nagród i kar; brak konsekwencji w postępowaniu rodziców, brak prawidłowej stymulacji*);
- brak lub niedostateczne zainteresowanie problemami i potrzebami rozwojowymi dziecka (*brak dbałości o zdrowie, rozwój emocjonalny i intelektualny, brak umiejętności i potrzeby wspólnego spędzania wolnego czasu z dzieckiem, organizacji czasu wolnego dziecka*)

b) w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego:

- brak lub niedostateczna umiejętność racjonalnego gospodarowania budżetem;
- zaburzona hierarchia potrzeb;
- brak umiejętności organizowania przestrzeni w domu (*brak miejsca do nauki, zabawy, snu dla dziecka*);
- brak nawyków lub niedostateczna umiejętność utrzymania czystości w domu (*sprzęty niekompletne i zużyte, brudne podłogi*);
- niewłaściwy podział obowiązków w rodzinie;
- brak lub ograniczona umiejętność przygotowywania pełnowartościowych, zróżnicowanych posiłków dostosowanych do wieku i potrzeb dzieci

c) w sprawach funkcjonowania w środowisku lokalnym

- brak umiejętności załatwiania spraw urzędowych;
- brak umiejętności korzystania z zasobów środowiska lokalnego oraz przysługujących im praw i uprawnień

2) Problemy wynikające z postawy dziecka:

- zachowania agresywne i przemocowe;
- negatywizm szkolny
- przynależność do destrukcyjnych grup nieformalnych
- uzależnienia
- bunt nieadekwatny do wieku
- konflikty z prawem

W większości wypadków problemy wynikające z postawy dziecka są skutkiem dysfunkcjonalności rodziców i rodziny.

Grupa docelowa	Podkategorie	Zidentyfikowane problemy	Identyfikatory problemów
Rodzina z dziećmi wieloproblemowa	Pełna rodzina z dziećmi wielodzietna	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	Problemy wynikające z postaw rodziców
	Niepełna rodzina wielodzietna	Ubóstwo Bezrobocie Przemoc w rodzinie	
	Niepełna rodzina do 2 dzieci	Bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	Problemy wynikające z postaw dzieci
	Pełna rodzina do 2 dzieci	Uzależnienia od alkoholu Niepełnosprawność	

Praca na rzecz rodziny przynosi efekty wówczas gdy jest prowadzona przez profesjonalnie przygotowaną kadrę w formie poradnictwa specjalistycznego, terapii, mediacji, pomocy prawnej w zakresie prawa rodzinnego. W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań wszelkich instytucji działających na rzecz rodziny i zbudowanie lokalnego systemu wsparcia oraz współpracy.

Procedury określające identyfikację rodzin dysfunkcyjnych oraz zakres rzeczowy pracy socjalnej i tok postępowania pracownika socjalnego w pracy z rodziną zostanie określony w drodze zarządzenia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rewalu.

3.2.2 ASYSTENT RODZINY

Rodziny mające trudności w wypełnianiu ról rodzicielskich i wychowawczych są wspierane przez asystenta rodziny, który pomaga w przezwyciężeniu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci. Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny oraz organizację własnej pracy. Jego zadaniem jest doprowadzenie do osiągnięcia przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej i niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania sytuacji kryzysowej w rodzinie. Przy wykonywaniu swoich czynności asystent rodziny współpracuje z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. W trakcie realizacji programu zakłada się objęcie usługami jednego asystenta od 4 do 10 rodzin. Po zakończeniu pracy

asystenta z rodziną monitoring rodziny przez asystenta będzie się odbywał 2 razy w miesiącu przez okres 6-ciu miesięcy od dnia zakończenia współpracy. Procedura objęcia rodzin wsparciem asystenta oraz sposoby dokumentowania działań asystenta w trakcie i po zakończeniu pracy z rodziną w tym monitorowanie rodziny zostaną określone w drodze odrębnego zarządzenia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rewalu.

3.2.3 PROWADZENIE I ROZWÓJ RÓŻNORODNYCH FORM WSPARCIA RODZINY

Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, potrzebują pomocy w zakresie organizowania dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania itd. w związku z tym konieczne jest stworzenie różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki nad dziećmi i młodzieżą w wieku szkolnym.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

1. opiekuńczej, w tym w formie kół zainteresowań
2. świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,
3. specjalistycznej, np. świetlica socjoterapeutyczna,
4. pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę

Utworzenie placówki wsparcia dziennego na terenie gminy Rewal przewidywane jest w pierwszym półroczu 2019 roku.

3.2.4 POMOC RODZINIE W FORMIE RODZIN WSPIERAJĄCYCH

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może zostać powierzone osobom ze środowisk bliskich rodzinom wspieranym (np. sąsiedzi). Zadaniem takiej rodziny jest m.in. pomoc w opiece nad dzieckiem, spędzanie czasu wolnego, pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego, pomoc w nauce. Ta forma pomocy będzie wynikać z przyjętego i zaakceptowanego planu pomocy rodzinie a realizowana będzie na podstawie zawartej umowy z Wójtem po uzyskaniu pozytywnej opinii Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Rodzina wspierająca może otrzymać zwrot kosztów świadczonej pomocy, co zostanie zawarte w umowie.

3.2.5 PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

Praca z rodziną może być prowadzona również w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii rodzin, treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, mediacji. Narzędziem wzmocnienia rodziny może być również poradnictwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dbałość o higienę osobistą i otoczenia. Poradnictwo powinno dotyczyć sposobów zaspakajania potrzeb dzieci i rozwiązywania problemów i konfliktów wewnątrzrodzinnych.

Bardzo ważnym elementem jest dostęp rodziny do pomocy prawnej, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3.2.6 POMOC DLA RODZIN ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W TRUDNEJ SYTUACJI MATERIALNO – BYTOWEJ

Wsparcie zarówno materialne, rzeczowe jak i usługowe powinno być wielopłaszczyznowe w oparciu o posiadane zasoby i środki. Zakres wsparcia obejmuje poprawę warunków bytowych jak i wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, objęcie usługami opiekuńczymi (w szczególności dzieci niepełnosprawne). Priorytetem pomocy jest zapewnienie dzieciom i młodzieży ze środowisk zagrożonych i dysfunkcyjnych w formie ciepłych posiłków, wyposażenia w podręczniki i art. szkolne, objęcie opieką przedszkolną a także zapewnienie wypoczynku i możliwość aktywnego spędzania czasu wolnego.

3.2.7 WSPÓLFINANSOWANIE POBYTU DZIECKA W PIECZY ZASTĘPCZEJ I PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ REINTEGRACJI RODZINY

Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku pobytu w pieczy zastępczej;

W takiej samej wysokości ponoszone są wydatki przez gminę w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Podejmowanie działań na rzecz reintegracji rodziny

Działania zmierzające do odbudowania rodziny będą się odbywały poprzez budowanie planu pracy z rodziną, motywowanie i wspieranie rodziny w celu umożliwienia dziecku powrotu do domu. Przy konstruowaniu planu należy uwzględnić:

- diagnozę aktualnej sytuacji rodziny i jej najbliższego środowiska,
- analizę przyczyn pojawiających się kryzysów
- formy motywowania do podjęcia starań w kierunku reintegracji rodziny

- formy i narzędzia wzmacniania i rozwijania poczucia odpowiedzialności za wszystkich członków rodziny oraz wzmacniania lub budowania umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców,
- podniesienia świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny

Działania podejmowane w ramach reintegracji rodziny dotyczą różnych sfer jej funkcjonowania a wprowadzane zmiany wymagają czasu na ich utrwalenie, jest to proces długotrwały. Reintegracja odwołuje się do kompetencji całej rodziny, wykorzystując jej potencjał i siły, a korzyści, które z niej wynikają odczuwalne są dla każdego z jej członków. Wszyscy członkowie rodziny powinni być aktywnymi uczestnikami procesu, a osoby znaczące dla rodziny traktowane jako partnerzy w procesie pomagania.

Szansa na zmianę i reintegrację rodziny jest największa, gdy kryzys w rodzinie, będący powodem umieszczenia dziecka w placówce, nie przyjął postaci trwałej zmiany a rodzina nie zdążyła pogodzić się ze stratą dziecka. Im czas pomiędzy objęciem dziecka opieką zastępczą a rozpoczęciem reintegracji jest krótszy, tym większe są szanse na jej pozytywny przebieg.

Dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej. Państwo ma obowiązek podejmowania działań na rzecz powrotu dziecka z rodziny zastępczej do jego rodziny biologicznej. Z tym wiąże się obowiązek pracy z rodziną biologiczną i kontrolowania sytuacji dziecka (czy nie uległa ona poprawie umożliwiającej jego powrót). Gdyby sytuacja rodziny biologicznej nie ulegała poprawie i nie widać byłoby perspektyw do jej poprawy, należy zapewnić dziecku stabilne środowisko rodzinne w postaci rodziny adopcyjnej.

3.3. ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do mieszkańców gminy Rewal. Adresatami programu są dzieci i rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo – wychowawczej.

3.4. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Założenia Programu w ramach kompetencji winny realizować samorządowe jednostki organizacyjne, właściwe organizacje pozarządowe i inne podmioty, w szczególności realizujące zadania na zlecenie Gminy Rewal oraz osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Przy realizacji Programu współpracować winny:

a) Podmioty publiczne:

- Właściwe referaty i stanowiska Urzędu Gminy,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu
- Przedszkola publiczne,
- Szkoły podstawowe i gimnazjalne,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Straż Gminna,

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- b) Podmioty niepubliczne
 - Przedszkola i szkoły niepubliczne,
 - Organizacje pozarządowe działające w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia,
 - Organizacje pozarządowe działające w zakresie pomocy społecznej, edukacji,
 - Kluby i organizacje sportowe,
 - Kościoły i związki wyznaniowe
- c) Samorządowe służby i instytucje o zasięgu powiatowym i inne
 - Komenda Powiatowa Policji w Gryficach,
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach,
 - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
 - Sąd Rejonowy w Gryficach III Wydział Rodzinny i Nieletnich
 - Zakład Opieki Zdrowotnej

W realizacji swoich zadań w/w podmioty powinny kierować się dobrem rodziny a jej wspieranie traktować jako priorytet również wtedy gdy nie stanowi ono ich podstawowej misji.

3.5. FINANSOWANIE PROGRAMU

Zadania realizowane będą z następujących środków:

- budżetu gminy,
- fundusze pozyskane w ramach resortowych programów osłonowych,
- środki pozyskane z innych źródeł

3.6. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących rezultatów:

- 1) Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi,
- 2) Wzrost świadomości dotyczącej roli i funkcji rodziny,
- 3) Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny,
- 4) Przeciwdziałanie kryzysom w rodzinie,
- 5) Zapobieganie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- 6) Stworzenie dobrze skoordynowanego i skutecznego systemu wsparcia dziecka i rodzin

3.7. MONITOROWANIE PROGRAMU I EWALUACJA

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017 - 2019 dla Gminy Rewal jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie realizowany przy współpracy lokalnego samorządu, instytucji i organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów zajmujących się sprawami rodziny. Stanowi on dokument wyznaczający cele i zadania, w związku z tym wymaga oceny i weryfikacji efektywności podejmowanych zadań.

Monitoring Programu odbywać się będzie na podstawie sporządzonej sprawozdawczości w corocznym sprawozdaniu merytorycznym Ośrodka Pomocy Społecznej w Rewalu, w tym na podstawie danych statystycznych uzyskanych od partnerów wspierających realizację poszczególnych celów szczegółowych złożonych w programie.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt Gminy Rewal składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.